

До
Министъра на вътрешните работи
г-н Иван Демерджиев

Копие: До
Заместник на главния прокурор при Върховна
административна прокуратура
г-жа Десислава Пиронева

ОТКРИТО ПИСМО

от
адв. Диана Драгиева
Програма за правна защита на Българския хелзинкски
комитет

Относно: Незаконни практики в Министерството на
вътрешните работи, водещи до тежки нарушения на
човешките права

Уважаеми господин Министър,

Българският хелзинкски комитет (БХК) отправя искане незабавно да бъдат преустановени незаконните административни практики в Министерство на вътрешните работи, в резултат на които десетки хиляди, а може би дори стотици хиляди българи не могат да се снабдят с лична карта.

По данни на МВР, предоставени по реда на ЗДОИ, броят на българските граждани без валидна лична карта към 10.03.2021 г. е 123 749 души, към 01.12.2021 г. – 150 169

души, а към 15.07.2022. г. – 187 883 души. Огромен брой от тези българи са регистрирани по настоящ адрес и живеят в България (към 15.07.2022 г. – 109 233 души).

Причина за проблема е трайно установената практика, служителите на гшетата за издаване на лични документи да отправят заявителите, чийто адрес е отбелязан като “невалиден” в информационната система на МВР¹. Такава порочна практика е установена както от адвокатите на БХК, придружаващи техни клиенти, така и от съдилищата (вж. решение № 6389/30.10.2019 г. по адм. дело № 12601/2018 г., АССГ² и в решение № 4501/01.07.2019 г. по адм. дело № 12602/2018 г., АССГ³).

Дори да успеят да ангажират адвокат и с негова помощ да преборят чиновническата съпротива, като подадат заявление за лична карта, потърпевшите неизменно получават отказ да им бъде издадена такава. Тези откази са незаконни и се отменят при съдебен контрол (вж. решение № 9331/30.08.2021 г. по адм. дело № 4111/2021 г. на ВАС⁴ и решение № 7307/16.12.2020 г. по адм. дело № 3082/2020 г. на АССГ⁵). Но съдебните производства отнемат години, в които жалбоподателите живеят без лична карта, в постоянен страх и лишени от редица свои основни права.

Преди броени дни съдът отмени пореден отказ на началника на отдел “Български документи за самоличност”, СДВР да бъдат издадени лични карти на две жени, регистрирани и живеещи в единствените си домове на адрес, който столичният кмет е заличил от регистъра на адресите (решение № 7509/08.12.2022 г. по адм. дело № 749/2022 г. на АССГ)⁶. Съдът отмени отказа с мотиви, че *“заличаването на адреса със заповед на кмета на СО [Столична община] от НКНПА [Националния класификатор на настоящите и постоянни адреси], не заличава изцяло адреса на лицето и не го оставя без никакъв постоянен адрес, тъй като това е законово и житейски недопустимо”*. Освен това според административния съдия дори единственият фигуриращ адрес на лицата да е

---

¹ Национален автоматизиран информационен фонд “Български регистър на българските лични документи”.

² Вж. решението тук:

<https://search-sofia-adms-g.justice.bg/Acts/GetActContent?BlobID=79f6b824-24b9-4be6-91e4-ce3656ef58a8>.

³ Вж. решението тук:

<https://search-sofia-adms-g.justice.bg/Acts/GetActContent?BlobID=3f091fd8-a532-480c-803f-89a4472c9f7a>.

⁴ Вж. решението тук: https://info-adc.justice.bg/courts/portal/edis.nsf/e_act.xsp?id=1730754&code=vas.

⁵ Вж. решението тук:

<https://search-sofia-adms-g.justice.bg/Acts/GetActContent?BlobID=4ec5dba9-c6b3-4fac-bd17-7a55947b0d25>.

⁶ Вж. решението тук:

<https://search-sofia-adms-g.justice.bg/Acts/GetActContent?BlobID=328930d4-1c8b-4be2-b218-245765ed7cd8>.

заличен, съгласно закона те пак се водят на този постоянен адрес, защото такъв е законът – § 1, т. 3 от Допълнителните разпоредби на Закона за гражданската регистрация.

Макар последното цитирано съдебно решение да не е окончателно, то съдържа единствената юридически издържана интерпретация на българското законодателство по поставения въпрос. Всяко друго тълкуване на Закона за гражданската регистрация и Закона за българските лични документи, което допуска съществуването на българи без документ за самоличност, е израз единствено на произволната и нелегитимна административна практика на органите на МВР, отговорни за упражняването на правото на личен документ, регламентирано в закона в полза на всеки български гражданин. Дори осъдените за тежки умишлени престъпления, на които е забранено да напускат България, имат право на заместващ документ за самоличност.

Лишаването от документ за самоличност представлява нелегитимна намеса в правото на личен живот, защитено от чл. 8 от Европейската конвенция за правата на човека.

Лишаването от документ за самоличност нарушава една от четирите основни свободи, от които се ползват гражданите на Европейския съюз, съгласно чл. 21 от Договора за функционирането на Европейския съюз, по силата на който всеки гражданин на Съюза има право свободно да се движи и да пребивава в рамките на територията на държавите членки.

Българският хелзинкски комитет настоява незабавно да бъде потърсена дисциплинарна отговорност на служителите, които ръководят Дирекция “Български документи за самоличност” и на юристите, които оглавяват правните отдели, ангажирани с поставените в това писмо въпроси, в резултат на чиито действия и/или бездействия МВР поддържа превратно тълкуване на законодателството на Република България, “благодарение” на което българи живеят без лична карта в 21-и век – в постоянен страх и на ръба на оцеляването си.

Моля за предприетите във връзка с изразените в настоящото писмо искания, Български хелзинкски комитет да бъде уведомен своевременно.

12 декември 2022 г.

С уважение,